

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปวัฒนธรรมย่อมเป็นเครื่องแสดงถึงอารยธรรมของชาติ ชาติใดไม่มีศิลปวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ชาตินั้นก็จะได้ชื่อว่าไม่มีความเจริญเทียบเท่าชาติอื่น นอกจากนี้ศิลปวัฒนธรรมยังเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความภาคภูมิใจของชนในชาติ เป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างค่านิยมที่ดีของชนในชาติ อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติด้วย ทั้งนี้เพราะการพัฒนาชาติให้เกิดผลดีนั้น จะต้องพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติควบคู่ไปด้วยเสมอ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันในการดำเนินการศึกษา ค้นคว้า ปรับปรุง พัฒนา ทำนุ บำรุง ส่งเสริมเผยแพร่และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้ดำรงอยู่ต่อไป (ทวี บูรณเขตต์, 2530)

วัฒนธรรมประเพณีเป็นอสังการของประเทศชาติ ประเทศชาติใดมีวัฒนธรรมประเพณีหลากหลาย ประเทศชาตินั้นย่อมมั่งคั่งด้วยเครื่องประดับ คือ วัฒนธรรมประเพณี อีกทั้งได้ชื่อว่าเป็นชาติที่ดำรงเอกราชยาวนานจนร่ำรวยวัฒนธรรมประเพณีเป็นสมบัติของตนเอง (อภิสิทธิ์ นาคเกษม, 2528) ปัจจุบันความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารโทรคมนาคมมี ประสิทธิภาพสูง จึงมีผลทำให้โลกแคบลง การถ่ายทอดวิทยากรและศิลปวัฒนธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญดังกล่าวอาจทำให้ในวันหนึ่งข้างหน้าโลกจะมีวัฒนธรรมเพียงวัฒนธรรมเดียว ทั้งนี้เพราะในท่ามกลางกระแสของการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสารโทรคมนาคมดังกล่าว ทำให้มีการปะทะระหว่างศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเนื้อแท้ของชาติกับศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมสากล การให้การศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ "เราเป็นเรา ไทยเป็นไทย" (โกวิท วรพิพัฒน์, 2537)

นาฏศิลป์เป็นมรดกล้ำค่าของไทยแขนงหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติ และเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย การจัดการศึกษาวิชานาฏศิลป์โดยมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นระบบ จึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำนุบำรุงส่งเสริมและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมทางด้านนี้ไว้สืบไป อันเป็นบทบาทภาระหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา และสอดคล้องกับแผนพัฒนาอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 5.2 ที่กล่าวไว้ว่า ... อุดมศึกษาไทยจะต้องสามารถสร้างองค์ความรู้อันเกี่ยวเนื่องกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคได้ ในขณะที่เดียวกันก็สร้างความเข้มแข็งใน

ศิลปวัฒนธรรมไทย และความเป็นไทยสร้างความตระหนักให้แก่นักศึกษา และบุคลากร ถึงคุณค่า วัฒนธรรมไทย และให้มีโลกทัศน์สากลเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างชาติ ต่างภาษา เพื่อให้มีความสัมพันธ์ ที่เหมาะสมกับนานาชาติประเทศ (ทพวงมหาวิทยาลัย , 2539)

หลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทในการจัดการศึกษา เปรียบเสมือนแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้ เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการเป็นสื่อกลางที่จะนำผู้เรียน ไปสู่จุดมุ่งหมายของการศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาวิชาานาฏศิลป์เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะวิชาชีพ ซึ่ง Williamson (อ้างใน สุวรรณ กิตติเนาวรัตน์ , 2529) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาวิชาชีพให้ ประสบความสำเร็จมีหลักการที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก การศึกษาวิชาชีพ (Professional Education) จะต้องมีจุดประสงค์ที่เด่นชัด บ่งชี้ความสามารถทางวิชาชีพ ความเข้าใจ สังคม คุณธรรม ทางวิชาชีพ และความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ประการที่ 2 สถาบันทางวิชาชีพ (Professional School) จะต้องมีการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติ และโปรแกรมการศึกษาที่ใช้เพื่อให้สนองต่อการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการปฏิบัติและโปรแกรมการศึกษา นั้น ๆ เป็นไปตามจุดประสงค์ ที่แท้จริง คือ ตอบสนองปณิธานของวิชาชีพมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ ของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ

ในปัจจุบันนี้ ได้มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรีในสถาบัน อุดมศึกษาหลายแห่งทั้งในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย อันได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย- ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัย- สงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร โดยสมทบสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันราชภัฏ โดยแต่ละสถาบันก็มีการ จัดการศึกษา กำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นของตนเอง ชื่อเรียกของ หลักสูตรและสาขาวิชา ก็แตกต่างกัน บางหลักสูตรก็เป็นหลักสูตรที่มีการพัฒนาปรับปรุงแล้ว บางหลักสูตรก็เป็นหลักสูตรใหม่ ระยะเวลาเรียนก็มีแตกต่างกัน มีทั้งหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี องค์ประกอบที่สำคัญ ของหลักสูตร อันส่งผลถึงผลผลิต คือ สมรรถภาพของบัณฑิตก็แตกต่างกัน เนื่องจากไม่มีเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพนาฏศิลป์ ดังเช่นวิชาชีพอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ พยาบาล ฯ ล ฯ เป็นต้น ผู้สำเร็จการศึกษาก็จะได้รับวุฒิทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ตามหลักสูตรของแต่ละสถาบัน อย่างไรก็ตามก็ยังมีบางสถาบันที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสถาบันและ เตรียมจัดทำหลักสูตร ขึ้นใหม่ ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่ เป็นสถาบันศิลปบัณฑิต ซึ่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันศิลปบัณฑิต พ.ศ. .... ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 21 มกราคม 2540) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็เตรียมจัดตั้งโครงการคณะ ศิลปกรรมศาสตร์ และสถาบันราชภัฏ ตามแผนการศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ของ กรมการฝึกหัดครูก็ได้อนุมัติโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ ขึ้นในสถาบันราชภัฏทุกแห่งที่มี

ความพร้อม และดำเนินการร่างหลักสูตรใหม่ของสถาบันขึ้นเอง โดยเน้น ความสำคัญของท้องถิ่น ซึ่งหลักสูตรนาฏศิลป์ก็จะเป็นสาขาวิชาหนึ่งในคณะศิลปกรรมศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีสถาบันอุดมศึกษาอีกหลายแห่งทั้งของรัฐและเอกชนทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ถึงแม้จะไม่มีหลักสูตรนาฏศิลป์โดยเฉพาะ แต่ก็จะมีรายวิชานาฏศิลป์เปิดสอนในลักษณะต่าง ๆ กัน อาจเป็นวิชาพื้นฐาน วิชาบังคับหรือวิชาเลือกอยู่ในหลักสูตรอื่น ๆ และรายละเอียดของเนื้อหาวิชาก็จะแตกต่างกันไป หรือเนื้อหาวิชาเดียวกันก็อาจจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบุคลากรผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน หรือสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและแต่ละสถาบันก็จะมีจุดเน้นที่ต่างกัน

จากการศึกษาเรื่องพัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพนาฏศิลป์ไทยในประเทศไทยของ ชมนาด โสภณ (2531) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาวิชานาฏศิลป์และรูปแบบของหลักสูตรไว้ว่าเป็นการขยายออกในแนวกว้าง ในลักษณะที่ให้รอบรู้หลาย ๆ เรื่อง ทำให้การศึกษาที่เน้นการรู้ลึก และรู้จริงหย่อนคุณภาพไป ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นแต่คุณภาพทางวิชาชีพลดลง ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ คือ

1. สภาพสังคมไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตที่มองศิลปะเป็นสิ่งงมงาย ประกอบกับการขาดแรงส่งเสริมอย่างแท้จริงของผู้บริหารประเทศซึ่งต่างกับในอดีต
  2. การขยายการศึกษาทั้งในคุณภาพ และสถานศึกษาเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาสถาบันมากกว่าพัฒนาวิชาชีพ ทำให้ขาดมาตรฐานการศึกษาที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การจัดการศึกษาของแต่ละสถาบันต่างมีอิสระและเสรีภาพทางวิชาการโดยปราศจากการวางเกณฑ์มาตรฐานในการเรียนการสอนให้อยู่ในแนวทางเดียวกัน ทำให้คุณภาพของผลผลิตเหลื่อมล้ำกัน
  3. ปริมาณผู้สอนไม่สอดคล้องกับคุณภาพ
  4. ค่านิยมของผู้เข้ารับการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป มุ่งวุฒิการศึกษามากกว่าความต้องการอนุรักษ์และสืบเนื่องศิลปะ
  5. พัฒนาการของหลักสูตรและการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงจากการถ่ายทอดความเป็นเลิศทางศิลปวิทยาการ ไปสู่การเรียน การสอนตามบทบาทหน้าที่ และเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรเท่านั้น
- จากปัญหาดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เสรี หวังในธรรม (กองสังกตศิลป์, 2537) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ว่า ควรจุดมุ่งหมายที่แท้จริงว่าต้องการอะไร คุณภาพหรือปริมาณ ถ้าต้องการคุณภาพก็ต้องกลับไปใช้หลักสูตรเดิม แต่ถ้าต้องการปริมาณก็ต้องสอนในลักษณะปัจจุบัน อย่างไรก็ตามบุคคลส่วนใหญ่ก็ต้องการทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งถ้าจะให้ได้ทั้งสองอย่าง ก็จะต้องมีการจัดหลักสูตร และระบบการสอนแบบใหม่ โดยตั้งเป้าหมายให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จอาชีพทุกคนซึ่งแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ 2540 - 2544) ในวัตถุประสงค์ที่ 4 ก็ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อพัฒนาผลผลิตของระบบอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพและทันการ

ในสภาพปัจจุบัน การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการขยายตัวมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษา ซึ่งนับวันยิ่งทวีจำนวนมากขึ้น ปัญหาที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือ สภาพภาพของผู้สำเร็จการศึกษาเป็นอย่างไร หลักสูตรการเรียนการสอนเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพสังคมหรือไม่เพียงใด ผู้สำเร็จการศึกษาได้ใช้วิชาความรู้ความสามารถในวิชาชีพไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาสังคม ประเทศชาติ และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าได้หรือไม่ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือยุคโลกาภิวัตน์ ความสนใจของสังคมที่มีต่อศิลปวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงลดน้อยลง โดยเฉพาะวิชานาฏศิลป์ไม่จัดว่าเป็นสาขาวิชาที่ขาดแคลนหรือต้องการสูงในสังคม แต่ก็เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และประเทศชาติเปรียบเสมือน "เครื่องเคียงมากกว่าอาหารหลัก" (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2539) ดังนั้น การจัดการศึกษานาฏศิลป์โดยเฉพาะหลักสูตรและการเรียนการสอน จึงมีแนวโน้มที่จะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อผลิตบัณฑิตที่มี คุณภาพโดยมุ่งพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ ความอดทน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นอกจากนี้เตรียมคุณลักษณะด้านความคิดในเชิงพัฒนาอาชีพ การปรับเปลี่ยนอาชีพ และการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับโลกแห่งอาชีพที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สำหรับแรงงานระดับล่าง และระดับกลาง (ร่างแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 กระทรวงศึกษาธิการ, 2538) จุดมุ่งหมายในหลักสูตรการศึกษาจึงควรมีลักษณะ "สร้างคนออกไปสร้างงาน แทนที่จะสร้างคนไปหางานทำ"

ดังได้กล่าวแล้วว่า สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีมากขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อการจัดหลักสูตรนาฏศิลป์และวิชาชีพนานาฏศิลป์ เพราะบริบทนิคมย่อมเป็นตัวกำหนดคุณภาพศิลปะจึงเกิดเป็นนาฏพาณิชย์ การตลาดเข้ามามีบทบาทในการกำหนดเวลา คุณภาพ และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2539) ดังนั้นทำอย่างไรจึงจะพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ให้คงมีเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติในขณะเดียวกันก็นำความเป็นสากลและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมา ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และท้องถิ่นสอดคล้องกับแผนพัฒนาอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 คือเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยในฐานะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิชาชีพนานาฏศิลป์ จึงใคร่จะวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนการสอนนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยภาพรวม และเปรียบเทียบองค์ประกอบของหลักสูตรของแต่ละสถาบัน อีกทั้งนำเสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ในอนาคต ซึ่งผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการผลิตบัณฑิตและนำไปปรับปรุงการจัดการศึกษา การบริหารหลักสูตรการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ของสถาบันอุดมศึกษาที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ หรือปรับปรุง โครงสร้างสถาบันใหม่ หรือจัดตั้งคณะขึ้นใหม่ เป็นต้น อันจะส่งผลถึงการส่งเสริมเผยแพร่งาน บำรุงศิลปวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติไว้สืบไป ซึ่งเป็นบทบาทภาระหน้าที่หนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษาหลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
2. วิเคราะห์และเปรียบเทียบองค์ประกอบของหลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา
3. นำเสนอแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ของสถาบันอุดมศึกษา

คำถามในการวิจัย

คำถามในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. สภาพปัจจุบันของหลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยเป็นอย่างไร
2. สาระด้านองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารหลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เป็นอย่างไร
3. หลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา แต่ละหลักสูตรมีองค์ประกอบที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร
4. ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางนาฏศิลป์ และอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์อย่างไร
5. หลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสอดคล้องกับแผนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติด้วยหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งที่จะวิเคราะห์หลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรี โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรนาฏศิลป์ 3 ส่วน คือ
  - 1.1 ความมุ่งหมายของหลักสูตร
  - 1.2 โครงสร้างของหลักสูตร
  - 1.3 เนื้อหาวิชา

2. เปรียบเทียบองค์ประกอบของหลักสูตรนาฏศิลป์ในแต่ละสถาบัน

3. วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ จากการประมวลข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรี ตลอดจนแนวคิดของผู้วิจัยเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ในอนาคต

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์หลักสูตร หมายถึง การพิจารณาแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในด้านความมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาวิชา เพื่อ "อธิบาย" ลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ

หลักสูตรนาฏศิลป์ หมายถึง หลักสูตรนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาที่ปรากฏในปีการศึกษา 2540 แบ่งเป็นหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 2 ปี

หลักสูตรนาฏศิลป์ 4 ปี ได้แก่ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปการละคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาสื่อสารการแสดง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการละคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หลักสูตรสาขาวิชาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชานาฏศิลป์และการละคร สถาบันราชภัฏ และหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ

หลักสูตรนาฏศิลป์ 2 ปี ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชานาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏ

สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน ที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรนาฏศิลป์ในระดับปริญญาตรี

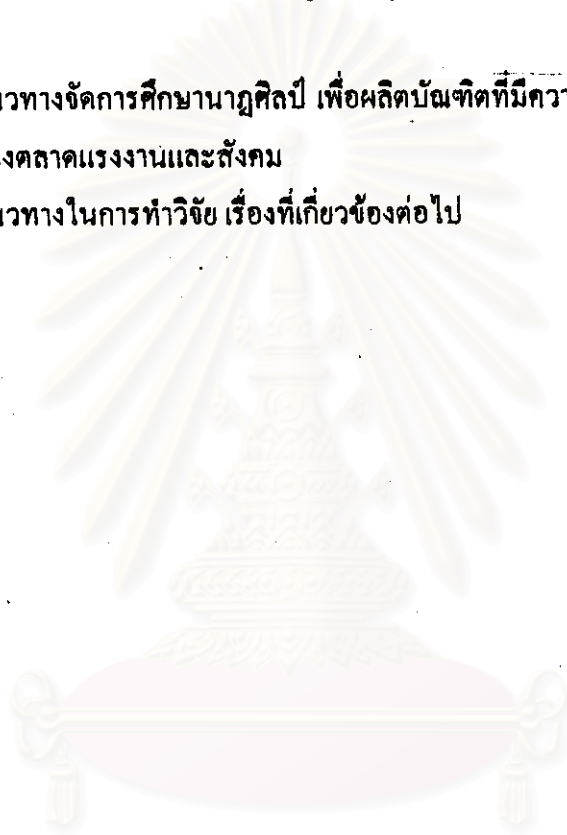
ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางนาฏศิลป์ หมายถึง ผู้มีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ทางนาฏศิลป์ และ/หรือเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์

อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ประจำซึ่งเป็นผู้สอนนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรี และปรับปรุงการจัดการศึกษาดลอดจนการบริหารหลักสูตร การเรียน การสอนนาฏศิลป์
2. เป็นแนวทางในการจัดทำร่างหลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรี แก่สถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ
3. เป็นแนวทางจัดการศึกษานาฏศิลป์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม
4. เป็นแนวทางในการทำวิจัย เรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย